

Tað vóru fleiri nasistiskir smáflokkar. Ein av teimum varð leiddur av Wilfred Petersen, sum stríddist dugliga móti Frits Clausen fyri at fáa leiðsluna av dansku nasismuni. Saman við Nationalt Samvirke, sum m.a. varð stovnað av fyrrverandi formanninum í KU, stovnsetti hann í 1941 Dansk Folkeparti, sum var ein nasistaflokkur í kapping við »almenna« nasistaflokkinn hjá Frits Clausen.

sum kirkjumálaráðharrin Hans Kerri helt aftaná at hava tikið við starvinum í juli 1939. Hann segði m.a.:

»Flokkurin stendur á grundarlagnum hjá tí positiva kristindóminum, og positivur kristindómur er nationalsosialisma... Nationalsosialisma er fremjan av Guds vilja... Sannur kristindómur verður umboðaður av flokkinum, og tað týska fólkið verður kallað av flokkinum og serliga av foraranum til veruligum kristindóm... Forarin er boðarin av eini nýggjari opinbering...«

Ein kann nú ikki fara at pástanda at samanblandingin av kristindóm og politikki hevur verið til gagns fyri kristindómin, og søgan aftaná nasismuna mótpregvar á ongan hátt, at her er talan um eina samanblanding við einum ótespuligum úrsliti. Og meira politiskir leiðarar lata seg samanlíka við Gud ella Jesus, tess minni samsvarar avrikini við tí boðskapi, sum er grundarlagið fyri kristindóminum.

Í Danmark fekk henda gongdin innan kirkjuna litla og onga ávirkan. Tó var ein felagsskapur, sum kallaðist Kristen Samling í Danmark, hvørs boðskapur var, at »den

nationalsocialistiske livsanskuelse er i virkeligheden identisk med kristendommens lære«.

Norski nasistaflokkurin við Vidkun Quisling á odda hevði eisini á skránni »at verne om kristendommens grunnværdier«!!

Tað sum tó hevur bjargað umdømið hjá kristindóminum í hesum tíðarskeiði eru teir menn, sum stríddust móti hesi falslæru. Í Týsklandi vóru tað serstakliga prestar innan Jättanarkirkjuna, sum virkaði ímóti nasismuni. Fyri fleiri av teimum gjordist tað teirra deyði og enn fleiri endaðu í týningartippi. Ein tann kendasti av hesum monnum var Martin Niemöller, sum tó mátti gjalda við at sita í koncentrationslegu frá 1938 til 1945.

Eisini innan ta dansku kirkjuna vóru tað mótaðir menn, sum settu seg upp ímóti hesi sótt. Fleiri av teimum komu at gjalda við livinum, og tann kendasti av hesum var Kaj Munk. Hann var upprunaliga hugtakin av nasismuni, men vendi sær frá henni, tá hann sá ta røttu muruna, og hann prædikaði óræddur móti hesi læru. Hann fekk eins og aðrir prestar bræv frá kirkjumálaráðnum um ikki at umtala viðurskifti, sum kundu arga týskararnar. Hann skrivaði eitt bræv aftur til kirkjumálaráðið, har hann boðaði frá, at ikki bert fór hann at lata vera við at lurta eftir hesum brævi, men hann fór at gera beint tvørtur ímóti hesum boðum. Sum grundgeving segði hann m.a., at »det er bedre at skade Danmark i forhold til tyskerne end i forholdet til den Herre Jesus«.

Tað eru menn sum Martin Niemöller og Kaj Munk sum fara at verða mintir sum rættuligir verjar av kristindóminum, meðan teir sum seldu seg til ein boðskap, hvørs høvuðsinnihald var hatur og vanvirðing av sínum medmenniskjum, langt síðan eru gloymdir, og tað sama man vera hent við tí »kristindómi«, sum teir stóðu fyri.

Niðurstøða

Henda frásøgnin er frá einum landi, sum fram til 9. apríl 1940 var eitt av teimum mest grundfestu demokratium í heiminum. Grundlógin tryggjaði tá eins og nú persónligt og politiskt frælsi. Tískil vóru bæði nasistar og kommunistar umboðaðir í danska ríkisdegnum, hóast teir

Í september 1933 eydnaðist nastistunum at fáa valdan Ludvig Müller til ríkisbiskupp. Hann var meira nasistur enn hann var kristin, og nú lá væl fyrri at nýta kristindómin til egð gagn.

bert umboðaðu heilt smáar minnilutar í danska fólkinum.

Men hóast hesi ideellu viðurskifti, var góður gróðrabotnur fyri syndabukkapolitikkinum sunnanfrá, sum fólk vórðu javnlaga fódrað við ið hvussu er gjøgnum øll 30'ini. Og danska demokratiska pressan hjálpti væl til her. Viðvikjandi »bolsjevikkum« hesti hetta sáðið rôt, og tað hevði við sær tvinnar høvuðsavleiðingar. Longu árið eftir hersetingina varð grundlógartryggjaði rætturin hjá einum flokki at virka fritt settur úr gildi. Oddamenninir vórðu settir fastir móti grundlógini og summir endaðu seinni í týskum týningartippum. Hetta varð gjørt við samtykki frá politiskum leiðarum og bløðum, sum bæði frammanundan og aftaná rokna seg sum verjar av fólkaræðinum. Og fremsta grundgevingin fyri hesum rættarbroti var, at talan var um fólk sum gingu ørindi fyri Sovjet (og KGB). Tann meinaleysa nasisman hevði her vunnið sín fyrsta stóra sigur í hesum fólkaræðinum.

Hin avleiðingin var, at árið eftir hersetingina fóru fleiri túsund danir í týska hertænastu móti »bolsjevismu« og »federalandi gudsloysisins«. Longu í 1945 vóru nógvir av teimum dæmdir til deyða ella mong ár í fongsli sum hópdrápsmenn. Ikki í teir høvdu beint fyrir russarum, men tí teir høvdu myrt og torturerað sínar egnu landsmenn á ein

hátt, sum skakar tann sum lesur um hetta í dag. Hetta hendi bert 5 ár aftaná at hesi somu fólk »bert« í skrift og talu fingi at vita, at jøðar og »sosialistar« vóru rótn til alt ílt.

Aftaná bert fá ár var danska fólkaræðið í størsta vanda. Og høvuðsorsøkin var tann, at menn ikki vildu siggja vandan við teirri fanatismu og intoleransu, sum var boðskapurin hjá nasismuni. Givið varð einum vissum manni litla fingur, og úttan at nakar gav sær far um tað, fór hann við størri og størri parti av hondini, og tað var í evstu løtu, at stjórnnin og danska fólkið vendi sær ímóti hesi óhugnaligu røslu.

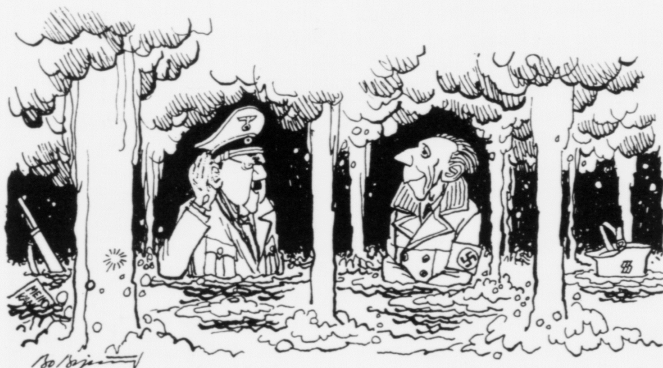
Sum bert fá ár frammanundan varð roknað sum rættuliga meinaleys og sum besta verjan móti øðrum ódemokratiskum kreftum!

Líka nóg til vinstri — eins galið

Henda greinin hevur fyrst og fremst snúð seg um hvussu tað kann ganga, tá viðgongdar høgrakreftir fáa »makt sum tær hava akt«. Men vit vita, at úrslitið hevði verið tað sama, um tað vóru eins viðgongdar vinstrakreftir, sum høvdu verið í staðin fyri.

Vit hava víst ikki nakað dømi um hetta innanfyri ríkismark, men tað eru jú mong lond, sum hava ýtarsta vinstrastjórnir, har støðan er tann sama sum greitt er frá í hesi grein.

Framhald á síðu 10

Spurningurin er nú, um Adolf Hitler sigur við Goebbels: »Hoyrir tú, Jósef, vit hava livað heilt til fánýtis viðvikjandi Føroyum« ella hann sigur: »Hoyrir tú Jósef, viðvikjandi Føroyum hava vit í hvussu er ikki livað til fánýtis.«